

Toelichting Bestuurdersaansprakelijkheid

Algemeen

De bestuurders van een sportclub zijn veelal vrijwilligers die het beste voor hebben met hun sportclub. Ze steken heel wat van hun vrije tijd in hun sportclub: het bijhouden van de boekhouding, aankoop van allerhande materiaal, organiseren van trainingen en jeugdwerking, leningen afsluiten voor de sportclub ... Maar fouten in beleid en bestuur in het kader van het bestuursmandaat kunnen wel leiden tot een persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder.

Ben je met je club (met vzw statuut) aangesloten bij BVLO, dan zorgt de sportfederatiepolis van BVLO vzw in een aantal gevallen voor een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid van het bestuur van de club.

Concreet betekent dit : wanneer een derde schade heeft geleden waarvoor de vzw aansprakelijk kan gesteld worden en er bestaat een oorzakelijk verband tussen de fout van de vzw en de oorzaak van de schade dan verleent de sportfederatiepolis van BVLO dekking. Het bedrag van de schadevergoeding is beperkt tot de limieten vermeld in de polis (lichamelijke en materiële schade). De waarborg Rechtsbijstand zal enkel bijstand verlenen bij een schadegeval waarbij de oorzaak een gedekt schadegeval is in aansprakelijkheid.

De sportfederatiepolis verleent geen dekking indien er een bestuursfout als oorzaak van de geleden schade wordt aangetoond en de bestuurder(s)persoonlijk in gebreke worden gesteld. Voor deze gevallen raden wij uw club aan een extra verzekering bestuurdersaansprakelijkheid af te sluiten.

Een bestuurder kan persoonlijk aansprakelijk gesteld worden voor de gevolgen van zijn persoonlijke handelingen. Maar daarenboven kan hij, op basis van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor bepaalde bestuursfouten, eveneens persoonlijk aansprakelijk gesteld worden voor de handelingen of tekortkomingen begaan door andere bestuurders. Dit betekent dat zijn privé-vermogen wordt blootgesteld aan de financiële gevolgen van de tekortkomingen in het bestuur.

De verzekeringsnemer is de vzw (en niet de bestuurder), terwijl de verzekerde persoon de bestuurder is. De bestuursaansprakelijkheidsverzekering kan enkel afgesloten worden door rechtspersonen (zoals vzw's). Feitelijke verenigingen kunnen dat niet omdat hun bestuur juridisch gezien niet bestaat. (bron: Dynamo Project)

Hieronder bespreken we een aantal voorbeelden waarbij een bestuurder van een vzw persoonlijk aansprakelijk kan gesteld worden

1. In het beheer van een onderneming kunnen vooreerst **“gewone bestuursfouten”** gemaakt worden. Ieder van deze fouten – zelfs de lichte – kan aanleiding geven tot een vordering.

Voorbeelden van dergelijke “gewone bestuursfouten”:

Case 1: De bestuurder gaat kredieten aan waarvan hij weet dat de vzw ze onmogelijk kan financieren. (Bron: Dynamo Project)

Case 2: De bestuurder negeert de boekhoudkundige verplichtingen. (Bron: Dynamo Project)

Case 3: het handelspand niet tegen brand verzekerd hebben

Case 4: het dagelijks bestuur niet afdoende opvolgen of dit dagelijks bestuur aan een incompetent persoon delegeren

Case 5: een contract afsluiten met een niet-geregistreerde aannemer

Case 6: de vergaderingen van de Raad van Bestuur niet bijwonen

Case 7: een onjuiste factuur niet tijdig protesteren

Case 8: een contract afsluiten dat duidelijk ongunstig is voor de vennootschap

2. De aansprakelijkheid van de bestuurders in geval van **schending van de statuten** van de vennootschap of van de vennootschapswetgeving is eigen aan het vennootschapsrecht. Dit soort van fouten is geneigd zich uit te breiden, naarmate opeenvolgende wetten de bestaande vennootschapswetgeving vervolledigen en de bestuurders nieuwe verplichtingen opleggen.

Voorbeelden van schendingen van de vennootschapswetgeving:

Case 1: schending van de bepalingen betreffende het opmaken van de jaarrekening, zoals het niet of laattijdig neerleggen van de jaarrekeningen

Case 2: de opgelegde verplichtingen inzake statutenwijzigingen, kapitaalverhoging, wijziging van de vennootschapsvorm of uitgifte van nieuwe aandelen niet respecteren

Case 3: de Algemene Vergadering niet samenroepen ingeval van verlies van meer dan de helft van het maatschappelijk kapitaal

Case 4: benoemingen of ontslagen van bestuurders niet publiceren

Case 5: het onregelmatig functioneren van de bestuursorganen van de vennootschap: het niet vergaderen van de Raad van Bestuur of de Algemene Vergadering, het niet opmaken van processen-verbaal

Case 6: de commissarissen de informatie weigeren te verschaffen waarop ze recht hebben

3. Verder legt het algemeen aansprakelijkheidsrecht iedereen **de plicht op zich te gedragen als een goede huisvader**. Derhalve is eenieder die door zijn fout aan een ander schade berokkent, gehouden deze schade te herstellen (art. 1382 BW).

Volgende fouten kunnen aanleiding geven tot aansprakelijkheid wegens gemeenrechtelijke fout:

Case 1: Er gebeurt een dodelijk ongeval bij een sportclub. De trainer wordt gedeeltelijk verantwoordelijk gesteld omdat er onvoldoende voorzorgsmaatregelen worden genomen voor noodgevallen. Maar ook de voorzitter en de bestuurder die verantwoordelijk is voor het reglement van de sportfederatie worden gedagvaard, omdat zij nalatig geweest zijn in het uitwerken van duidelijke regles en het voorzien van een opleiding voor de sportclubs.
(Bron: Dynamo Project)

Case 2: In het clubhuis van een sportclub valt één van de leden door de plankenvloer, met ernstige verwondingen en een tijdelijke arbeidsongeschiktheid tot gevolg. De Raad van Bestuur was op de hoogte van de slechte staat van de vloer, maar liet na om de nodige herstellingen te laten uitvoeren. Het slachtoffer dagvaardt de voorzitter en twee andere bestuurders voor nalatigheid en slecht beheer. (Bron: Dynamo Project)

Case 3: feiten van deloyale concurrentie

Case 4: sociale lasten of de bedragen van de lonen afgehouden als bedrijfsvoorheffing niet storten

Case 5: in naam van de vennootschap verbintenissen aangaan die deze laatste nooit zal kunnen tegemoetkomen

4. Tenslotte kan een bestuurder in welbepaalde gevallen ook **strafrechtelijk aansprakelijk gesteld** worden. Zowel in het Strafwetboek als in het Wetboek van Vennootschappen worden bepaalde handelingen van bestuurders strafbaar gesteld.

Bestuurders zullen ondermeer vervolgd kunnen worden wanneer zij zich **schuldig maken aan diefstal, misbruik van vertrouwen, valsheid in geschrifte, misbruik van vennootschapsgoederen** alsook in de volgende gevallen:

Case 1: het niet publiceren van de jaarrekeningen, de balans en de bijlagen

Case 2: het niet neerleggen van de gecoördineerde statuten na wijziging

Case 3: fouten in de jaarrekeningen

Case 4: het nalaten de Algemene Vergadering bijeen te roepen, het nalaten het jaarverslag voor te stellen

Case 5: het verdelen van fictieve dividenden

Case 6: het niet neerleggen van een speciaal rapport en een rapport van de revisor wanneer een inbreng in natura plaats vindt

Wie is verzekerd ?

- zowel de huidige, vroegere als toekomstige bestuurders van de verzekerde vennootschap
- alle werknemers die genoemd worden in een claim tegen een bestuurder
- alle werknemers van de verzekerde vennootschap in een schade-eis betreffende een tewerkstellingsaangelegenheid

Onder de definitie van **bestuurder** wordt verstaan :

- de voorzitter van de raad van bestuur en de bestuurders (natuurlijke personen), directiecomité
- de bestuurders - rechtspersonen alsmede hun vertegenwoordigers - natuurlijke personen
- de zaakvoerders
- de algemene directeurs
- de minnelijke vereffenaars
- de erfgenamen, legatarissen, wettelijke vertegenwoordigers en rechthebbenden van overleden of onbekwaamverkleerde verzekerden
- echtgenoten van verzekerden
- de feitelijke bestuurders (dit zijn personen die bepaalde taken uitvoeren die als daden van bestuur worden erkend zonder dat deze personen het mandaat van bestuurder uitoefenen)

De verzekerde vennootschap zelf is niet verzekerd. Bij uitbreiding wordt er wel dekking gegeven wanneer er een onderzoek (strafrechtelijk, burgerrechtelijk, administratief) wordt opgestart dat kan leiden tot een schade-eis tegen een bestuurder.

Wat wordt er verzekerd ?

- financiële gevolgen bij de individuele of hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurders t.g.v. een werkelijke of vermeende professionele fout.
- als de vennootschap overgaat tot vergoeding van de verzekerden, dan komt de verzekeraar tussen voor rekening van de verzekerde vennootschap (zowel voor financiële gevolgen als voor de verdedigingskosten).
- verdedigingskosten : zowel strafrechtelijke als burgerrechtelijke verdediging. (erelonen en diverse onkosten die u moet betalen wegens een vonnis, arrest, arbitrage of een door de verzekeraar goedgekeurde overeenkomst, ten gevolge van een schade-eis gegrond op een professionele fout begaan tijdens de uitoefening van uw mandaat als bestuurder voor de verzekerde vennootschap. U heeft hier vrije keuze van advocaat).

Niet gedekt : borgsommen en "salarissen" betaald aan bestuurders of personeelsleden van de verzekerde vennootschap.

Noot :indien er geen zekerheid is bij aangifte van het schadegeval omtrent het verworven zijn van de waarborg, dan zal de verzekeraar de verdedigingskosten voorschieten.

Professionele fout wordt zeer ruim gedefinieerd :

1. Als de bestuurder schade berokkent aan de vzw, dan kan hij daarvoor aansprakelijkheid gesteld worden. Dat is het geval als:
 - De bestuurder grove fouten maakt in zijn of haar taak tegenover de organisatie.
 - De bestuurder door het stellen of nalaten van specifieke handelingen schade veroorzaakt aan de organisatie.
 - De bestuurder vertrouwelijke gegevens over de organisatie verspreid.
2. De regels worden toegepast op de bestuurder die een inbreuk pleegt op de algemene wettelijke verplichtingen of de algemene zorgvuldigheidsplicht. (de "goed huisvader")

Samengevat:

- dwaling in feite of in rechte
- inbreuken op wetten, reglementen, statutaire schikkingen
- beheersfouten
- elke foutieve handeling die aansprakelijkheid in het gedrang brengt

Schade-eis wordt ruim gedefinieerd :

- rechtsgeding (omwille van morele of financiële schade);
- geschreven aanspraken;
- strafrechtelijk onderzoek of vervolging;
- administratief onderzoek of vervolging;
- van zodra u kennis heeft van een feit dat aanleiding zou kunnen geven tot een schadegeval kan u aangifte doen aan de verzekeraar, die reeds op dat tijdstip u kan toelaten om de zaak verder te onderzoeken.

Verzekerde schade

- financiële schade
- morele schade in tewerkstellingsaangelegenheden

Wanneer bent u verzekerd ?

- verzekerde periode : tijdspanne tussen ingangsdatum van het contract en datum van ontbinding
- de waarborgen zijn verworven voor schade-eisen ingesteld tijdens de verzekerde periode (= claims made polis) en dit ongeacht het tijdstip waarop de fout werd begaan (= onbeperkte anterioriteitsdekking). Deze anterioriteitsdekking geldt eveneens bij verwerving van een nieuw filiaal voor HEEL de raad van bestuur.
- eisen ingesteld binnen de 60 maanden na de datum van ontbinding van het contract zijn eveneens verzekerd voorzover de fout werd begaan voor de datum van ontbinding én voorzover er geen nieuwe verzekeraar de schade-eis dekt. Deze periode van 60 maanden sluit aan bij de vennootschapswetgeving.
Noot : schadeaangifte dient steeds zo spoedig mogelijk te gebeuren. Bij stopzetting contract alle feiten die aanleiding kunnen geven tot eisen aangeven.

Territorialiteit

Wereldwijd met uitzondering echter de schade-eisen ingesteld in of onder het recht van de Verenigde Staten, Canada, Zuid -Afrika, Australië en hun respectievelijke territoria (kan indien gewenst worden uitgebreid naar wereldwijde dekking).

Wat bij fusie met of overname door een andere vennootschap

- contract wordt ontbonden op het einde van de verzekerde periode
- er wordt enkel dekking gegeven voor fouten begaan voor de wijziging
- verderzetting van het contract kan aangevraagd worden

Wat wordt niet verzekerd ?

Belangrijkste uitsluitingen :

- fraude of opzet zijn steeds uitgesloten. Onopzettelijke misdrijven (bv. pollutie, fiscaliteit) blijven echter wel verzekerd.
- persoonlijk voordeel verzekerden; de uitsluiting is alleen van toepassing op de betrokken verzekerde.
- lichamelijke en stoffelijke schade evenals de immateriële gevolgschade zijn uitgesloten. Dit is logisch gezien deze schade in andere contracten verzekerd kan worden (bv. exploitatieverzekering van de onderneming). De verdedigingskosten bij dergelijke eisen blijven wel gedekt voorzover een andere verzekering ze niet betaalt.
- Doordat materiële schade en lichamelijke schade uitgesloten zijn, zijn schade-eisen i.v.m. pollutie eveneens uitgesloten. Hier dient opgemerkt dat de rechtstreekse pollutieschade verzekeraar is in andere contracten. De indirecte schade is echter wel verzekerd. Voorbeelden van indirecte schade zijn, de schade die een naburig bedrijf lijdt door het tijdelijk moeten stilleggen van haar activiteit, de daling van de waarde van het aandeel van uw onderneming t.g.v. een zware milieuschade, schade die omwonenden lijden doordat de waarde van hun woning gedaald is,... Ook de verdedigingskosten bij eisen i.v.m. pollutie blijven verzekerd, voorzover niet elders gedekt en tot een in de polis vermelde sublimiet.
- boetes en andere penaltiteiten. Schadevergoeding met punitief of exemplair karakter zijn gedekt indien ze verzekeraar zijn.
- schade-eisen gebaseerd op of voortvloeiend uit een minnelijke gerechtelijke of arbitrageprocedure, ingesteld voor de aanvangsdatum of gebaseerd op of voortvloeiend uit gekende feiten.

Evoluties In De Bestuurdersaansprakelijkheid

- Entity Cover : de verzekeraar zal de betaling dragen van de verdedigingskosten noodzakelijk voor de verdediging van de belangen van de vennootschap in het kader van elke strafrechtelijk(e) onderzoek of – vervolging waarin tegelijkertijd de vennootschap en minstens één van haar bestuurders worden vervolgd. De vennootschap wordt in het kader van deze uitbreiding als verzekerde beschouwd. Deze uitbreiding is voorzien tot maximaal 150.000 EUR, met een vrijstelling van 1.250 EUR.
- Verdedigingskosten : belang van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen
- Posterioriteit : het reduceren van de termijn van 60 maanden naar 36 maanden
- Soft shareholder exclusion : zijn uitgesloten van de waarborgen, de schadevorderingen ingesteld door, namens of voor rekening van een aandeelhouder die – rechtstreeks of onrechtstreeks – meer dan 10% van de stemgerechtigde aandelen bezit; deze uitsluiting is enkel van toepassing op schadevorderingen betreffende bestuursdaden waarvan deze laatste op de hoogte was of diende te zijn.